

ממחבר סדרת הספרים
בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

כל המעוניין לסייע בליקוט חומרים אלו
וכן בעריכתם והגהתם
נא לפנות למערכת בכתובת הנ"ל

לתרומות במערכת הטלפונית:
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה

לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן

שורש המידה של 'בחור' המתגלית אצלו ית"ש במלחמה השורשית שבין ישראל למצרים בקריעת ים סוף **ה**

"ה' ילחם לכם" דקריעת ים סוף - השורש הפנימי להצליח בכל המלחמות כולם **ו**

שורש הגבורה שמכחה נקרע הים היא הגבורה על 'יצרא דעריות' שהתגלתה אצל יוסף **ז**

השורש הפנימי של ההתגברות על יצרא דעריות הוא "ה' ילחם לכם" **ח**

עומק הבחירה אצל הבחור - אם יתגלה אצלו תוקף התאווה

של ימי הנעורים או דייקא תוקף הכח להתגבר **ט**

גילוי ה'בחור איש מלחמה' דקריעת ים סוף - הפקעה של יצרא דעריות וגילוי הזקן מלא

רחמים של מדרגת מתן תורה - הפקעה של יצרא דע"ז **י**

עומק הגילוי של "לא עבדו ישראל ע"ז אלא כדי להתיר להם עריות" - היפך הביטול יצרא

דע"ז של מתן תורה והיפך הביטול יצרא דעריות של קריעת ים סוף **יא**

גדר המלחמה מצד ה'בחור דתיקון' - "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" ללא תפילה

ומלחמה מצד ה'בחור דקלקול' שהוא גיבור כשלעצמו - מצריך תפילה וזעקה **יב**

שורש מלחמת החשמונאים ביונים - מלחמה במדרגת

החכמה שהתגלתה במתן תורה ולכן שורש הנצחון באופן של 'גבורים ביד חלשים' **יג**

מהות ג' המדרגות של המלחמה **יד**

המדרגה העליונה של מלחמת עמלק - מלחמת האמונה עם הכפירה **יז**

שלושת המדרגות המתגלות בכנסת ישראל בפועל בכל מלחמה **יח**

הברור הנצרך לכ"א בזמן מלחמה בכל אחד משלושת החלקים שבמלחמה **יט**

[שאלות מהשומעים] **כא**

'בחור' - איש מלחמה

בחור - כדוגמא שנאמרה בקרא "בחורים וגם בתולות", זמן הבחורות אצל הזכר המקביל לגדר של בתולה אצל נקיבה, ומבואר ברבותינו שעיקר מה שמתגלה אצל האדם בזמן הבחורות הוא הכח של גבורה, ובדרך רמז - בחור בגימטריא גבורה.

וכמו שאומר הרמב"ם כידוע במורה נבוכים (ח"ג פרק נ"א), שבזמן הבחורות של האדם כוחות הגוף מתגברים בו, ומכח כך, הכח של המידות המזוככות וק"ו הכח של השכל הזך, עדיין נעלמים באדם על דרך כלל.

וזוהי ההגדרה של בחור שמצאנו ביחס למלחמה וכדוגמא שנאמרה בקרא "ושמונים אלף בחור עושי מלחמה" (מלכים א' י"ב כ"א) היינו משום הגבורה הנצרכת במלחמה, ולכן ביסוד הדברים הבחור שהוא בעל גבורה, הוא זה שיוצא למלחמה.

ביחס לתכסיסי המלחמה האם להילחם וכיצד להילחם, שזה מה שמכין למלחמה, זה שייך יותר לזקנים בבחינת 'נוטל עצה מן הזקנים' וכדברי הגמ' שכשבני ישראל היו יוצאים למלחמה יש סדר גדרי דינים של יציאה מלחמה שצריכים שיהיו, צריך יועץ, אורים ותומים וכו', אבל ביחס למלחמה עצמה בפועל, זה שייך כבר לבחור שהוא ה'איש מלחמה'.

שורש המידה של 'בחור' המתגלית אצלו ית"ש במלחמה השורשית שבין ישראל למצרים בקריעת ים סוף

ושורש הגילוי של מדרגת בחור מצידו יתברך שמו כידוע, היה במלחמה שהיתה בין ישראל למצרים בקריעת ים סוף כמו שנאמר בקרא "ה' ילחם לכם" שעל

וכאשר זוכים, הרי
שעולים למעלה
מהמלחמה
התחתונה שזה
העליה לגבורה של
"ה' ילחם לכם ואתם
תחרישון" שבאה
באופן של ביטול
ה'יצרא דעריות'.
ומשם עולים ודבקים
במדרגת המלחמה
של ביטול יצרא
דעבודה זרה.
וכאן מונח
שלימות תוקף
אור הגאולה
במדרגה
השלימה של
"זיהי ידין
אמונה".

מאות ריבוא ישראל שיצאו ממצרים, בא פרעה להילחם עמם באופן שהוא לוקח עמו "שש מאות רכב בחור" (שמות יד ז') שהם דייקא שש מאות כנגד שש מאות ריבוא נשמות ישראל.

והרי שכאן השורש וההתחלה של המלחמה הראשונה שהיתה בכנסת ישראל, ומכאן ואילך כשהם היו במדבר, היו כמה וכמה מלחמות, מלחמת מדין, מלחמת סיחון ועוד ולאחמ"כ כל המלחמות שהיו בכניסתן לארץ ישראל, וכך בכל המלחמות כפי שמבואר בנ"ך כסדר.

ומ"מ א"כ, שורש המידה הנקראת בחור, מתגלה דייקא במלחמה הראשונה שהיא המלחמה השורשית בין כנסת ישראל למצרים בקריעת ים סוף.

זה אומרים תז"ל "בקריעת ים סוף נגלה להם כבחור איש מלחמה", והרי שעיקר הזמן שהיה גילוי של הקב"ה לכנסת ישראל באופן של בחור במלחמה, זה היה במדרגה של קריעת ים סוף, ועל אף שהיו מלחמות שקדמו למלחמת ישראל עם מצרים כמו מלחמת ארבעת המלכים עם החמישה ועוד מלחמות שהיו, אבל הם לא מלחמות בין כנסת ישראל לאומה אחרת, רק ביציאתם ממצרים לאחר שבמצרים התחילה להתהוות הכנסת ישראל - שההשלמה של זה היתה במתן תורה - שם מתגלה מלחמה בין כנסת ישראל שיצאו ממצרים לבין מצרים, ולכן, כנגד שש

א ועל אף שבמלחמת ארבעת המלכים עם החמישה, אברהם אבינו נלחם שם, אך זה לא היה מדין כנסת ישראל כאומה.

"ה' ילחם לכם" דקריעת ים סוף - השורש הפנימי להצליח בכל המלחמות כולם

בפעם הראשונה בתורה, שם מבואר ש"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" זה השורש הפנימי של המלחמה, וה'ילחם לכם' היינו שאז הקב"ה מתגלה 'לכם' - לכנסת ישראל באופן של בחור "נראה להם כבחור איש מלחמה" שבחור הוא בגימטריא גבורה כמו שהוזכר, וזה א"כ השורש הפנימי שנמצא בכל המלחמות, ומכאן ואילך בשאר המלחמות הכנסת

ובמלחמה הזו נאמר "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", כלומר - במקום שהוא השורש של כל המלחמות כולם בקריעת ים סוף, שם לא היה מלחמה כפשוטו שהכנסת ישראל נלחמים, אלא ה' נלחם בשבילם, - שאר המלחמות כמו מלחמת מדין ומלחמת סיחון ועוג, היו מלחמות שהכנסת ישראל נלחמו בפועל, אבל במלחמה שמוזכרת בכנסת ישראל

במלחמת קריעת ים סוף.

אלו הם דברים ברורים ויסודיים
בשורש כל מציאות המלחמה.

ישראל יוצאים גם בפועל למלחמה, אבל לעולם, על מנת שהם יוכלו להצליח במלחמה, צריך לעורר את השורש הפנימי של המלחמה הראשונה של ה"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שהיה

שורש הגבורה שמכחה נקרע הים היא הגבורה על 'יצרא דעריות' שהתגלתה אצל יוסף

וע"ז אומרים חז"ל "לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע", והרי שמפורש כאן להדיא שמה שנאמר בתחילה "כי תצא למלחמה על אויבך" שזה מתפרש באויבים כפשוטו, אף שהמלחמה מתחילה באויבים כפשוטו, אבל מיד מגיעה המלחמה היותר שורשית שהיא מלחמת היצר הרע ולכן נאמר מיד לאחר מכן שעומד לפני היוצא למלחמה הנסיון שהוא רואה אשת יפת תואר, שע"ז נאמר להדיא שסיבת ההיתר הוא מכח יצר הרע שהתעורר כאן, והרי שמלחמת היצר היא מה שמונחת כאן בפנימיות המלחמה.

ודייקא היצר הרע המתגלה כאן הוא של אשת יפת תואר וכדברי חז"ל כידוע "רובם בעריות וכולן באבק לשון הרע" - וזה רמוז בבחור עצמו שהוא אותיות רוב-ח', והיינו שעיקר המלחמה שמתגלה בבחור שנצרך לה גבורה בבחינת "גבור הכובש את יצרו" זה דייקא על יצרא דעריות, וזה מה

וכמובן, משורש הכח המתגלה בקריעת ים סוף, מתגלה באחרית הימים המלחמה שנלחם בה משיח בן יוסף את מלחמותיהם של ישראל שהרי כמו שאומרים חז"ל כידוע מאד "מה ראה הים וינוס" - ראה ארונו של יוסף" והיינו שההתלבשות של ה"ה' ילחם לכם" היה בארונו של יוסף, ולכן גם באחרית הימים, ה"ה' ילחם לכם" מתלבש במשיח בן יוסף שנלחם את מלחמותיהם של ישראל, והוא מעורר את ה'ראה ארונו של יוסף' שבו מתגלה כח הגבורה שבמלחמה.

ובעומק יותר, הרי כדברי החובת הלבבות כידוע עד מאד, הפנימיות של המלחמה היא מלחמת היצר, ומצד כך כשנאמר בקרא "כי תצא למלחמה על אויבך" מצד הפנימיות, במלחמת היצר הכתוב מדבר, וגילוי הדבר הוא במה שנאמר שם בהמשך הפסוקים "וראית בשביה אשת יפת תואר" וגו' שזה כל הדינים של היתר יפת תואר,

היינו שהטיפות לא יצאו ממקומם אלא "מבין זרועי ידיו" כמו שדורשים חז"ל מהפסוק, והיינו שמכח גבורתו הם לא יצאו מהמקום התחתון באות ברית קודש, אלא יצאו לעילא י' טיפות מה' האצבעות של ב' הידים כמו שהרחיבו רבותינו בעומק הדברים.

ומ"מ, מכח ההתגברות של יוסף במלחמת היצר, נאמר "ראה ארונו של יוסף" שמכח כך דייקא נבקעו המים, כלומר - מכח ההתגברות שלו על הטיפות מים שלא יבואו לידי קלקול, הטיפות הללו שנתקנו, זה גופא מה שהתגלה בקריעת ים סוף שנבקעו המים.

ובעומק מונח כאן א"כ, ששורש המלחמה הראשונה שנמצאת בתורה שהיא מלחמת קריעת ים סוף, היא היא עומק מלחמת היצר להתגבר על הפגם דעריות באות ברית קודש שהיה ביוסף, וזה עומק הגבורה שמתגלה בבחור שזהו ה"ראה ארונו של יוסף" כמו שנתבאר.

שמצינו בכועז שהוא נקרא גבור וכמו שאומרים חז"ל שעיקר גבורתו התגלתה במה שהוא כבש את היצרא דעריות שלו.

וזהו א"כ שורש מלחמת היצר שמתגלה בקריעת ים סוף שהרי כמו שהוזכר מדברי חז"ל "מה ראה הם וינוס - ראה ארונו של יוסף" כלומר, שהסיבה שהים נס זה מכח שהוא ראה את השורש של גבורת המלחמה שהיה ליוסף שעיקר המלחמה שהיתה אצלו היא בנסיון שלו באות ברית קודש באשת פוטיפר, ומכח שהים ראה את הגבורה שהתגלתה ביוסף, הוא נקרע.

ובמלחמה שהיתה אצל יוסף, כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "ויפוזו זרועי ידיו - ויפוזו מבין זרועי ידיו", עיקר המלחמה היתה אם יהיה ח"ו פגם של טיפות מים שיצאו באופן של פגם ובזה יוסף נלחם והתגבר על יצרו², ומה שהוא התגבר שלא יצאו הטיפין הללו.

ב אם כי לא בשלימות.

השורש הפנימי של ההתגברות על יצרא דעריות הוא "ה' ילחם לכם"

להתגבר על הפגם דעריות, וביאור הדבר - שהרי כדברי הגמ' בקידושין ובעוד מקומות "יצרו של אדם מתגבר ומתחדש עליו בכל יום ויום ומבקש

ולפי"ז, מה שנאמר בקרא "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" לא נאמר רק כפשוטו על המלחמה במצרים, אלא דייקא על שורש המלחמה הפנימית

במדרגה של קריעת ים סוף שאז נאמר "ואתם תחרישון", אבל וודאי שבתחילת הדברים האדם צריך להילחם כפי כוחו, אבל כשהאדם נלחם כפי כוחו, והוא עולה למדרגה העליונה יותר, הרי שמאיר לו האור העליון של שורש כל המלחמות כולם - שבפועל זה התגלה בקריעת ים סוף, ובקומת הנפש זה הגילוי של ההתגברות על יצרא דעריות שזהו ה"ראה ארונו של יוסף".

להמיתו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו", כלומר - מבואר כאן בדברי הגמ' להדיא שבכל מלחמת היצר האדם אינו יכול לנצח, שהרי יש כאן 'יצרו מתגבר עליו' - גבורה של היצר והאדם אינו יכול לו. - ומכח מה האדם יכול לעמוד כנגד היצר? - מכח "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", והיינו שהעומק הפנימי של כל מלחמת היצר היא שהקב"ה עוזרו.

ואמנם, הני מילי כשהאדם נמצא

עומק הבחירה אצל הבחור - אם יתגלה אצלו תוקף התאווה של ימי הנעורים או דייקא תוקף הכח להתגבר

מתגלה עומק כח הגבורה.

בחיצוניות כמו שהוזכר מדברי הרמב"ם, עיקר הגבורה המתגלה בבחור זה במה שיש לו את הגבורה שנמצאת בכח גופו ולכן מידותיו אינם מזוככות מכח רתיחת הדמים שישנה שזה מעורר את כח המדמה שמערב את המידות, וכמו שנתבאר רבות במקומות אחרים ששורש המידות הם ב'מדמה', ויתר על כן, גם שכלו איננו זך מכח רתיחת הדמים שעולים למח וגורמים לידי כך שהמוחין שלו אינם מזוככים.

אבל בעומק יותר, כח הגבורה שמתגלה אצל הבחור, היא לא רק

והרי שעל המלחמה הפנימית הזו נאמר בעומק "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", ועל שם כן בחור נקרא בחור מלשון בחירה כי עיקר הבחירה - מצד המדרגה התחתונה של הבחירה - 'מתגלה אצל האדם בזמן בחרותו, שהרי בהיות האדם בחור יצרו תוקפו וכלשון חז"ל "כאש בנעורת", וכן - "מה יעשה הבן ולא יחטא", שאז מתגלה תוקף כח היצר שבאדם, ושם א"כ, מתגלה תוקף המלחמה, ולכן בזמן היות האדם בחור

ג כהמשך של מה שנתבאר לעיל בשורש הקודם, שורש 'בחר'.

ד וכן בעוד לשונות קרובים לכך בדברי בחז"ל.

מאיך נמצא אצלו גם הקצה השני שזהו התוקף של הכח להתגבר. - וזה עומק ההארה שמאירה בקריעת ים סוף מצד תוקף מדרגת הבחור.

מצד כח גבורת גופו אלא מצד גבורתו במלחמת היצר.

והרי שאצל הבחור נמצאת הבחירה בין שתי הקצוות שבו, הקצה האחד זהו תוקף התאווה של ימי הנעורים, אבל

גילוי ה'בחור איש מלחמה' דקריעת ים סוף - הפקעה של יצרא דערויות וגילוי הזקן מלא רחמים של מדרגת מתן תורה - הפקעה של יצרא דע"ז

להם ערויות".

והרי שזה מה שמונח בעומק של חטא העגל, ולכן דייקא כשהם הלכו לעבוד את העגל היה את חור שמיחה בהם ומנע בעדם, ועל מנת שהם יוכלו לעבוד עבודה זרה [-כדי שיתורו להם לבסוף הערויות] הם הרגוהו לחור והיינו שכיון שעיקר הניסיון שגרם להם בעומק לחטוא בעגל ולעבוד ע"ז הוא יצרא דערויות, שזה נסיון במדרגת בחור, לכן הם מסלקים את מי שמונע מהם לעבוד עבודה זרה שזה חור, ב' - חור שכנגד הבחור, והרי שמתגלה כאן שהם נופלים מהמדרגה של "זקן מלא רחמים" למדרגת מלחמה של "בחור איש מלחמה".

ולפי"ז, המשך מהלך הדברים - הרי לעומת מה שבקריעת ים סוף הקב"ה התגלה לכנסת ישראל כ'בחור איש מלחמה', במדרגת מתן תורה כלשון חז"ל, הקב"ה נגלה להם כ'זקן מלא רחמים'".

אבל כשבני ישראל לא עומדים במדרגת מתן תורה, ע"ז נאמר בלשון הגמ' בשבת "עלובה כלה שזינתה בתוך חופתה" כשהם נופלים לחטא העגל, - ודייקא חז"ל נקטו כאן לשון של זנות דערויות כיון שהם נופלים בחזרה למדרגת מלחמה עם יצרא דערויות.

והשורש של גילוי הדבר הוא בדברי חז"ל הידועים שבחטא העגל "לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא כדי להתיר

וביאור הדברים בלשון ברורה - הרי ישנם שני חלקים ביצ"ר, יצרא דערויות ויצרא דעבודה זרה, והגילוי בקריעת ים

ה וכפי שיתבאר לקמן שזה עליה ממדרגת המלחמה של קריעת ים סוף שהיא כנגד יצרא דערויות ולכן הקב"ה התגלה שם כבחור איש מלחמה.

בענין עיקר הגאולה ממצרים כידוע עד מאד "בזכות נשים צדקניות נגאלו בני ישראל ממצרים" כלומר - מה שהם נגאלו בזכות נשים צדקניות זהו מכח המלחמה שקיימת עם מצרים ביצרא דעריות, וכשבני ישראל גברו, זה היה בזכות נשים צדקניות.

וכן זה מה שמתגלה בקריעת ים סוף "כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם" שקריעת ים סוף באה להפקיע בשלימות את הכח של יצרא דעריות.

סוף הוא כנגד יצרא דעריות, והגילוי של מתן תורה הוא כנגד יצרא דעבודה זרה.

ומה שמתן תורה הוא כנגד יצרא דע"ז - זה מה שמתגלה להדיא במתן תורה ששתי הדיברות הראשונות - "אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" והיינו שב'לא יהיה לך' שהם שמעו מפי הגבורה מונח ההפקעה של היצרא דעבודה זרה. ולעומת כך מדרגת קריעת ים סוף באה להפקיע את יצרא דעריות, וזה מתגלה ראשית במה שאומרים חז"ל

עומק הגילוי של "לא עבדו ישראל ע"ז אלא כדי להתיר להם עריות" - היפך הביטול יצרא דע"ז של מתן תורה והיפך הביטול יצרא דעריות של קריעת ים סוף

ממדרגת זקן למדרגת בחור, שהרי כלשון הגמ' הידועה בקידושין זקן נקרא זקן מלשון זה קנה חכמה, ומצד כך, כנגד ה'קנה חכמה' יש יצר של דעות פסולות ואפיקורסות, כנגד שכל דקדושה שמתגלה בו בהירות האמונה, יש את הנפילה בשכל שזה הבחינה של אפיקורס וכדו', וזהו השורש של מדרגת יצרא דע"ז שכנגדו מתגלה במתן תורה ה'זקן מלא רחמים' שהרי כלשון חז"ל "אורייתא מחכמה נפקת", כנגד מציאות השיטות של ע"ז עומדת מדרגת החכמה של זקן שקנה חכמה שמתגלה במתן תורה.

והרי שבתחילה כשבני ישראל עולים מקריעת ים סוף למדרגת מתן תורה, היינו שהם עולים מההפקעה של היצרא דעריות שמכח קריעת ים סוף להפקעה של יצרא דע"ז שבמתן תורה, אבל לאחר מכן כשהם נופלים, מתגלה בדיוק הפוך, הם נופלים מביטול יצרא דע"ז במה שהם עובדים עבודה זרה בחטא העגל, ולאחמ"כ הם נופלים למדרגת יצרא דעריות היפך הביטול יצרא דעריות המתגלה בקריעת ים סוף.

ובלשון אחרת והיינו הך - הרי כפי שהוזכר קודם לכן הם נופלים

והם נופלים למדרגה שהמלחמה נמצאת כביכול ביד האדם עצמו ללא "הקב"ה עוזרו". שזוהי מדרגת בחור דקלקול, כלומר, בור דקלקול זהו בחור שהתפיסה שלו היא שהוא גיבור, ובכחו להילחם את שורש המלחמה שהיא המלחמה עם היצר דעריות, ובכח שלו עצמו הוא יכול להצליח.

והרי שמצד הבחור דתיקון המתגלה בקריעת ים סוף נאמר "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון - וכפי סדר העליה מתתא לעילא שנתבאר לעיל שבתחילה האדם נלחם כפי כוחו ולאחר מכן הוא מתעלה למדרגה של "ה' ילחם לכם" - אבל כשנופלים ל'בחור דקלקול', זוהי נפילה לבחינת ה"שש מאות רכב בחור" של פרעה שעמם הוא בא להילחם עם בני ישראל.

ומה שה'בחור דקלקול' מתגלה דייקא במצרים זהו משום שנאמר בהם "בשר חמורים בשרם וזירמת סוסים זרמתם" וכמו שאומרים חז"ל כידוע שמצרים היו שטופים בזימה ולכך כשאברהם אבינו ירד למצרים עם שרה הוא אומר לה "עתה ידעתי כי אשה יפת מראה את וגו' אמרי נא אחותי את" כמו שרש"י מביא שם על אתר 'היא לבנה והם שחורים וכו'.

וכנגד מדרגת יצרא בעריות המתגלה דייקא בבחור מתגלה ה"ה' ילחם לכם" שבקריעת ים סוף שזוהי הגילוי של "בחור איש מלחמה".

ולפי זה, כשהם נופלים בחטא העגל ממדרגת זקן מלא רחמים ליצרא דע"ז, אין זה נפילה רק למדרגה שקדמה לה שבמקום שיתגלה גם מדרגת 'זקן מלא רחמים' של מתן תורה, מתגלה רק מדרגת "בחור איש מלחמה" של קריעת ים סוף, שמכח כך יש להם את בחינת "הקב"ה עוזרו" להתגבר על היצרא דעריות.

אלא כשהם נפלו ממדרגת מתן תורה, נופלים בהתחלה ממדרגת הזקן העליונה שמקבילה ליצרא דע"ז למדרגת בחור שמקבילה ליצרא דעריות, והם נופלים יתר על כן גם ממדרגת קריעת ים סוף עצמה שבמקום "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שהיה בקריעת ים סוף בבחינת "הקב"ה עוזרו", מתגלה שהם נופלים ליצרא דעריות, שהרי "לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא כדי להתיר להם עריות", והיינו שהם נופלים למדרגה שהם רוצים היתר על העריות.

ומצד כך, המדרגה של "הקב"ה עוזרו" מהיצרא דעריות שהתגלה ב"ה' ילחם לכם" דקריעת ים סוף נעלמת

מאות רכב בחור" של פרעה ומצרים שהם אלו שבאים להילחם עם בני ישראל מהצד השני בקריעת ים סוף.

וא"כ, כאשר הם נופלים ממדרגת מתן תורה, הם נופלים ראשית, למדרגת קריעת ים סוף שקדמה לה, אבל הם נופלים יתר על כן גם למדרגת "שש

גדר המלחמה מצד ה'בחור דתיקון' - "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" ללא תפילה ומלחמה מצד ה'בחור דקלקול' שהוא גיבור כשלעצמו - מצריך תפילה וזעקה

מדרגת המלחמה שהיא "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שזהו שורש העליון של המלחמה דתיקון, נעלם.

ומצד כך, כיון שבני ישראל נופלים למדרגת בחור דקלקול, לכן כאשר יש עת צרה בכלל או זמן מלחמה בפרט, יש דין של "והרעותם בחצוצרות" שזה הסדר של תפילה צעקה תקיעה בחצוצרות שמתגלה בשעת מלחמה אצל עורכי המלחמה.

ונתבונן להבין עמוק - כשמתגלה מלחמה דקדושה כמו המלחמה שהיתה בקריעת ים סוף כמו שנתבאר, שם נאמר "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שע"ז אומרים חז"ל כידוע עד מאד "ביקש משה רבינו לעמוד בתפילה, אמר לו הקב"ה למשה, לא עת תפילה הוא, בעתיקא תליא מילתא - דבר אל בני ישראל ויסעו", וזהו "ואתם תחרישון" שגם אינו זמן תפילה.

אבל כשנופלים ממדרגת מלחמה

והרי שאם מהצד העליון בחור נקרא בחור מלשון מובחר, שבתפיסה העליונה של המובחר מתגלה "ה' ילחם לכם" כמו שהוזכר, כשנופלים למדרגת בחור בבחינת "שש מאות רכב בחור" של פרעה זה נהפך למובחר שברכב פרעה כמו שמביא שם רש"י על אתר מדברי חז"ל [וכן בעוד ראשונים], והיינו שהנפילה שהם נופלים היא למדרגת פרעה עצמה שבחור זהו המובחר שברכב פרעה, וכמו שנתבאר, המובחר של פרעה זהו בחור שנמצא בעצם בתפיסת מלחמה כזו שהמלחמה תלויה בכחו ואינו שייך למדרגה של "ה' ילחם לכם", - זה עומק הנפילה של מציאות המלחמה.

והרי אף שבכללות נאמר "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" אבל בעיקר בזמן המלחמה, אם מתגלה שיש 'ערות דבר' בכלל ישראל בכללות או באנשי המלחמה עצמם בפרט, הרי שמתגלה חס ושלום 'ושב מאחריך' שזה סילוק שכינתו ית', כלומר שורש

הבחורים דהיינו את בעלי הגבורה וכמו שהוזכר שבחור בגימטריא גבורה, וכיון ששולחים למלחמה את הגבורים - שם בוודאי צריך תפילה.

והרי שזה הפוך בדיוק ממדרגת קריעת ים סוף שנאמר בה "ואתם תחרישון - לא עת תפילה", ומכאן ואילך משתנה כל המהלך של עורכי המלחמה שהם נופלים לתוך מציאות הגבורה עצמה בכדי להיות מעורכי המלחמה, שזה מה שמצריך את התפילה בכדי לזכות ל"ה' ילחם לכם".

ו ולא דווקא בחור במובן הפשוט שהוא בגיל הבחורות.

דקריעת ים סוף ושוב לא מתגלה "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", לכן דייקא שעת המלחמה הופכת להיות שעת תפילה, ומהי עניינה של אותה תפילה? - שמה שהתגלה בקריעת ים סוף 'ה' ילחם לכם' גם באופן של "ואתם תחרישון" ללא תפילה, יתגלה כאן ע"י תפילה, כלומר - כשנופלים לבחור שמתגלה בו כח של גבורה כשלעצמו, צריך את התפילה בכדי שיהיה "הקב"ה עוזרו" בכדי להאיר את ההארה של "ה' ילחם לכם" של קריעת ים סוף, אבל כ"ז הוא מחמת שתפיסת המלחמה הפכה להיות תלויה במדרגת הבחור כפשוטו, שהרי זה הדרך שבמלחמה שולחים דווקא את

שורש מלחמת החשמונאים ביונים - מלחמה במדרגת

החכמה שהתגלתה במתן תורה ולכן שורש הנצחון באופן של 'גבורים ביד חלשים'

עומק הדבר ברור - כשהם יצאו להיות מעורכי המלחמה כנגד היונים, הרי עיקר הקלקול שהיה ביון זהו הקלקול של חכמת יון שהיא ה'זה לעומת זה' של חכמת התורה הקדושה, כלומר - המלחמה לא היתה שם במדרגה של 'בחור איש מלחמה' שהתגלה בקריעת ים סוף אלא היא היתה מלחמה במדרגה הגבוהה יותר בבחינת 'זקן מלא רחמים' שהתגלתה במתן תורה, כלומר מלחמה במדרגת החכמה של הזקן, וכיון שזה

ונתבונן להבין יתר על כן - המלחמה דתיקון השלימה שהיתה, התגלתה בימי החשמונאים שנמסר בידם כח הקלקול של יון, ושם כמו שאומרים במטבע התפילה ב'על הניסים', שנצחון המלחמה היה של 'גבורים ביד חלשים', וכמובן, כפשוטו זה נס שעל אף שטבע הדבר שהגבור מנצח, כאן נעשה נס שהתפכו הדברים והחלשים הם אלו שניצחו.

אבל לפי כל מה שנתבאר עד השתא,

יכולה להיות כלל וכלל מצד התפיסה של גבור, אלא דייקא המלחמה היא באופן של 'גבורים ביד חלשים'.

ולמטה מכך, מתגלה ב'רבים ביד מעטים', שה'רבים' שהתגלה ביון זה 'רבים' דקלקול כמו שהוזכר לעיל בבחינת 'רובם בעריות' ולכן הנצחון כנגד כך היה 'רבים ביד מעטים'.

והרי שהחלק של המלחמה שכנגד ה'יצרא דעריות' שמקביל למלחמה של קריעת ים סוף, זוהי המלחמה של 'רבים ביד מעטים', מלחמה באלו שנאמר בהם 'רובם בעריות'.

וה'גבורים ביד חלשים' זהו החלק במלחמה שלא שייך לגדר גבורה של 'בחור איש מלחמה' כמו בקריעת ים סוף, אלא זה היה עומק של מלחמה מצד מדרגת מתן תורה שזוהי מלחמה במדרגת החכמה.

עומק המלחמה, לכן זה ברור שאין הוה אמינא לשלוח אנשים חזקים בשביל להילחם נגד יון, כי שורש המלחמה מול יון היא מלחמה של חכמת יון מול חכמת התורה הקדושה.

והרי כידוע עד מאד בדברי חז"ל, היונים אמרו "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל" וכדברי רש"י הידועים במדרש ש'על קרן השור' היינו בכדי לעורר את הנפילה של חטא העגל שישראל עבדו אז עבודה זרה, שלכן הם רצו שיכתבו את זה על קרן השור, וכמובן, מתוך אותו מהלך השתלשל גם חטא דעריות מהשורש של "לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא בכדי להתיר להם עריות" ולכן חלק מהגזירות של יון היה שכל בתולה שנכנסת לחופה תיבעל להגמון תחילה כמו שאומרת הגמ'. אבל מ"מ, שורש המלחמה היה במדרגה העליונה של מתן תורה, ובמדרגה הזו, המלחמה לא

מהות ג' המדרגות של המלחמה

ינצח מצד עצמו, אינו אלא שוטה - אבל במדרגה הזו מצד התיקון, זוהי עת צרה, ועת מלחמה זהו זמן של תפילה מצד המדרגה התחתונה של המלחמה, אבל זה עדיין לא מדרגת המלחמה של קריעת ים סוף אלא זה המדרגה הנמוכה

ולפי"ז נתבונן להבין עמוק את מהלך פני הדברים, מה מהות שלושת המדרגות של המלחמה מתתא לעילא: המלחמה התחתונה היא מלחמה כפשוטו שמי שנלחם הוא הבעל גבורה, וכשהבעל גבורה הזה סובר שהוא

של הבחור כדברי הרמב"ם שהוזכרו, אלא עיקר כח הגבורה של הבחור מופנית למקום הפנימי של ההתגברות על 'יצרא דעריות'.

וגם שם, מצד האדם הוא לא יכול לנצח כי "אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו", אלא שכשהאדם נמצא באותו מהלך, אז מתגלה התפיסה של "הקב"ה עוזרו" באופן של "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", ואז המלחמה בפועל הופכת להיות ע"י גילוי של "נדמה להם כבחור איש מלחמה" שהיה במדרגת קריעת ים סוף.

אבל למעלה מכך, שזה העומק הפנימי של המלחמה, זוהי המדרגה השלישית, להעלות את שורש המלחמה לאמונה שזוהי מדרגת "אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" שהתגלה במתן תורה.

ומצד כך, בקריעת ים סוף עדיין נשארים בתפיסת המלחמה בפועל ויש כאן מלחמה בין מצרים לבני ישראל, אלא שלא אנחנו נלחמים והקב"ה עוזר לנו בבחינת "הקב"ה עוזרו", אלא מתגלה "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

כלומר - אלו הם שתי מדרגות ששונות אחת מהשניה בתכלית, במדרגה הראשונה אנחנו נלחמים והקב"ה עוזר

יותר, המלחמה הראשונה מתתא לעילא, שהיא באופן של זעקה וצעקה.

המדרגה השנייה של מלחמה זוהי מדרגת המלחמה של קריעת ים סוף, שאמנם מתגלה בה מדרגת הגבורה אבל הגבורה היא - "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שכשיש הכרה שלימה ש"לא בגבורת הסוס יחפץ ולא בשוקי האיש ירצה" אלא בני ישראל משעבדים את עצמם לגבורתו של הקב"ה, אז המלחמה היא במדרגה של "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

אבל על מנת שבני ישראל יהיו באותה מדרגה, כלומר לעלות מהמדרגה הראשונה למדרגה השנייה, צריך שהאדם יהיה גבור כיוסף וגיבור כבועז על מנת לסלק את ה'יצרא דעריות', כי אם לא, הרי שהוא חוזר ונופל למדרגת התחתונה, שאז הגבור במלחמה הוא כפשוטו ונצרך תפילה וזעקה.

וזהו א"כ האופן לעלות מהמדרגה הראשונה של המלחמה למדרגת המלחמה השנייה, בכדי להיות במדרגה של קריעת ים סוף שנאמר שם "מה ראה הים ויננס - ראה ארונו של יוסף" שזהו יוסף שנתגבר על יצרו, שמצד בני ישראל, כח הגבורה שלהם לא מופנית אל המלחמה הטבעית שזהו כח הגבורה

שהקב"ה עומד בצידם של ישראל ונלחם להם במצרים, אבל יש כאן בפועל במלחמה את שני הצדדים בני ישראל ומצרים.

אבל למעלה מכך, המלחמה היא בין מדרגת האמונה לכפירה והאמונה היא זאת שמסלקת את הכפירה - וזה עומק המלחמה העליונה.

לנו והיינו שמכח תפילה וזעקה הקב"ה מסייע לנו, אבל מי שנלחם זה האדם עצמו.

ולעומת כך במדרגה השניה שהיא מדרגת קריעת ים סוף, מי שנלחם זה הקב"ה "ה' ילחם לכם".

אבל גם במדרגה הזו, עדיין יש כאן מלחמה בין מצרים לבני ישראל, אלא

המדרגה העליונה של מלחמת עמלק - מלחמת האמונה עם הכפירה

אותם מן התורה. והיינו שעמלק מעמיד את המלחמה בשורש שלה העליון שזה מלחמה באמונה, ולכן המלחמה נגדו היא באופן של "ויהי ידיו אמונה", כי זה מלחמה על המדרגה של "אנכי ולא יהיה לך".

ולכן משה רבינו שולח רק את יהושע ששם נאמר "ויחלוש את עמלק ואת עמו לפי חרב" אבל "משה ואהרן וחור עלו ראש הגבעה" - כי שם נמצאת המלחמה המדרגה הגבוהה שלה - ולכן נאמר כאן דייקא שחור עולה לראש הגבעה, כי מתעלה מדרגת חור שבבחור לראש הגבעה.

והמדרגה הזו של מלחמה היא המתגלה במלחמת עמלק, שהרי כמו שנאמר להדיא בפסוק "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש" וכדברי המשנה בר"ה כידוע "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה" וכו' שבזמן שמשה רבינו הגביה את ידיו היו ישראל משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים ומכח כך היו נוצחים במלחמה.

ולכן עמלק מגיע אל המלחמה אחרי קריעת ים סוף כשהם בדרך למתן תורה, כי עמלק בא לאפוקי את מדרגת מתן תורה ולכן דייקא כש"רפו ידיהם מן התורה" בא עמלק, כי הוא בא להפקיע

שלושת המדרגות המתגלות בכנסת ישראל בפועל בכל מלחמה

לפי"ז נתבונן להבין איך ראוי להיות היחס למעשה בכל מלחמה.

בוא השמש" בני ישראל משעבדים את לבם לאביהם שבשמים.

והיינו שמשה מעלה את המלחמה לשורש העליון שלה ומכח כך הם היו נוצחים.

אלו הם שלושת המדרגות הכלליות הקיימות במלחמות לאחר החטא. אבל בפרטות, בתוך כל מלחמה מתגלים בכנסת ישראל כל שלושת המדרגות.

לעין הרואה נראה שמי שנלחם זהו מי שנמצא במדרגה התחתונה שבפועל הוא יצא למלחמה - אבל זה אינו אלא שטות, כי אין בכחו אפשרות של נצחון, אלא מכח התפילה והצעקה.

אלו שנמצאים במדרגה השניה בוטחים בקב"ה - "בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו" ובטחונם הוא ש"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

כלומר - התפילה של אלו שבמדרגה הראשונה והבטחון של אלו שבמדרגה השניה הינם שתי מדרגות נפרדות, מי שבטוח לא מתפלל כיון שבדבר שאדם בטוח בו, הוא אינו מתפלל עליו, וכמו"כ מי שמתפלל לא בוטח, אלא שגם בתוך האדם עצמו ישנה בחינה של "מאמין ואינו מאמין" ומצד כך, החלקים שבנפש שבטחים בקב"ה, הם אינם מתפללים,

לאחר הנפילה בחטא העגל שבה אנו נמצאים, עדיין בכל מלחמה ישנם שלושה מדרגות בפועל בכנסת ישראל.

יש את אלו שהם יוצאים למלחמה בפועל, ואלו נמצאים במדרגה שהם נלחמים ע"י כוחם, וכשהם זוכים אזי "הקב"ה עוזרם", ושם באמת מתעורר הרבה "יצרא דעריות" ולכן זה מקום סכנה, שכיון ש'רובם בעריות', הרי שמקום המלחמה הוא מקום סכנה גמור כיון שיכול להתגלות שם ה'ושב מאחריך".

למעלה מכך יש את המדרגה של אלו שעבודתם היא עבודה של בטחון, לבטוח שהקב"ה ילחם בשביל ישראל בבחינת "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

אבל למעלה מכך יש את המדרגה המתגלה אצל עובדי ה' הפנימיים, ועל העובדי ה' הפנימיים מוטל להרים את כל העם כולו בבחינת "ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה", ואף שאין מקרא יוצא מידי פשוטו שבפועל הם עלו לראש הגבעה, אבל בעומק כשמשה רבינו עולה לראש הגבעה ועי"כ בני ישראל משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים מכח "ויהי ידיו אמונה", כלומר שהוא מעלה את כולם יחד עם עלייתו לגבעה, ועל גבי כך, ע"י "ויהי ידיו אמונה עד

שיש הצלחות במלחמה, זה גורם להרהורי כפירה, אבל נצרך להבין ברור שבעומק זה לא כך, אלא שזה גופא שורש המלחמה במדרגה העליונה שלה של כח הכפירה מול כח האמונה, ואמנם זה מתלבש כמובן על המלחמה התחתונה, אבל סוף סוף היא מעוררת את השורש של הכפירה העליון, והרי שגם אצל אנשי התורה, בעלי האמונה - עובדי ה' הפנימיים, מתעורר נקודה של הרהורי כפירה בכחינת "אשר נשיא יחטא לאשמת העם" שמכח 'אשמת העם' מתעורר גם בשורש אותה נקודה של כפירה, והם מבינים ששם עיקר מדרגת עבודתם במלחמה העליונה שנמצאת בשורש, והם משעבדים את לבם לאביהם שבשמים בכחינת "ידיו אמונה".

והחלקים שאינם בוטחים, הם אלו שצריכים תפילה, וכמובן יש מצוה להתפלל בכל אופן כיון שלעולם אין לאדם בטחון שלם בבחינת מה שמצינו שצחקה שרה לשמע הבשורה על לידת יצחק וכמו שמבארים רבותינו שלעולם יש צל צילו של גוף גם אצל האדם השלם שעדיין אין בו אמונה שלימה.

ובמדרגה העליונה של המלחמה שמתגלה אצל מי שנמצא בשורש העליון שלו, הרי שבזמן המלחמה מתעוררים אצלו יותר הרהורי כפירה, והמלחמה שלו היא להאיר את אור האמונה, - וזה הרי ברור מאד לכל בר-דעת, הרי המציאות היא שכשיש מלחמה, זה מכח שיש צורך לגבור על האויב, זה גורם שהרהורי הכפירה מתגברים, - וכפשוטו, זה רק 'היכי תימצו' שכיון

הברור הנצרך לכ"א בזמן מלחמה בכל אחד משלושת החלקים שבמלחמה

כן זה גורם שיש הערכה לאלו שנמצאים בתפיסה הכי תחתונה, - בוודאי שיש הכרת הטוב לכל אדם שמסייע בכל מדרגה כלשהי, בין אם כוונתו לטובה ובין אם אין כוונתו לטובה, כדוגמת מה שלומדים ממה שמושה רבינו לא היכה את היאור מכח שהיה לו הכרת הטוב אליו, ואף שאין משם ראייה רק לאופן שאין כוונה כלל, אבל לא לאופן שיש

ועולה א"כ, שכשנמצאים בעת מלחמה, בזמן של מלחמה, כל אדם ואדם צריך לברר בעומק נפשו לאיזה מקום משלושת החלקים הוא שייך. ובעומק, לכל אחד יש את כל החלקים וכל השאלה היא רק כמה הוא שייך לכ"א מהחלקים. כשהדברים לא עומדים בבהירותם, זה גורם שנעשה טשטוש של המוחין, טשטוש הדעת וע"י

האמונה בשלימות.

ועי"כ יהיה את הנצחון העליון של מדרגת האמונה, ועי"כ ישתלשל בפועל "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שיתגלה במשיח בן יוסף.

ואז לא יצטרכו את המלחמה התחתונה בפועל שהיא זו שמעוררת בפועל את ה'יצרא דעריות' ואת ה'יצרא דעבודה זרה'. וזה ברור לכל בר-דעת, המלחמה שנמצאת בחוץ, גנוז בה עבודה זרה וגנוז בה עריות.

וכאשר זוכים, הרי שעולים למעלה מהמלחמה התחתונה שזה העליה לגבורה של "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" שבאה באופן של ביטול ה'יצרא דעריות'. ומשם עולים ודבקים במדרגת המלחמה של ביטול יצרא דעבודה זרה.

וכאן מונח שלימות תוקף אור הגאולה במדרגה השלימה של "ויהי ידיו אמונה".

כוונה הפוכה, - אבל סוף כל סוף כיון שהוא קיבל ממנו טובת הנאה, יש הכרת הטוב גם למי שכוונתו הפוכה.

אבל התפיסה שצריכה להיות במלחמה היא שצריכים לראות את כל הקומה שבנויה בתפיסה של שלשלת, וכך רואים תמונה שלימה של כל המדרגות כולם מלעילא לתתא.

ובעומק, במלחמת עמלק שהתגלה "ויהי ידיו אמונה", שם נאמר אצל יהושע "ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב", וכמו שאומרים חז"ל [ומובא ברש"י על אתר] שהוא הרג רק את הגבורים, כלומר הוא הפקיע רק את הגבורה התחתונה של עמלק ע"י גילוי של גבורה דתיקון - גבורה מול גבורה - והרי שכיון שלא הושלמה מדרגת האמונה שהתגלתה ע"י "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש", לכן לא נתכלה עמלק לגמרי. אבל אם מדרגת האמונה היתה נהיית מושלמת לגמרי, הרי שעמלק ג"כ היה מתכלה לגמרי.

אבל בדור אחרון, בדרא בתראה קודם ביאתו של משיח, כשבעת מלחמה מתעוררים אותם הרהורי כפירה של מלחמת עמלק - שנזכה בעזר השם שהאור של "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש", יהיו הידים שיגלו את תוקף

[שאלות מהשומעים]

שאלה: בענין מה שהתבאר בשיעור שצריך הכרת הטוב גם לאלו שנמצאים במדרגה התחתונה, לכאן' איך שייך הכרת הטוב לאלו שמפילים אותנו למקומות הנמוכים האלו של יצרא דע"ז ויצרא דעריות כשמדרגת המלחמה הזו לא קשורה אלינו כלל?

תשובה: שאלה נכונה מאד. ונסביר בקצרה ממש - בהסתכלות החיצונית האדם מסתכל הסתכלות של קצוות, כן - לא, חייב - פטור, מותר - אסור, אבל בהסתכלות הפנימית זהו תערובת, כלומר, אנחנו תופסים שכל דבר מורכב מחלקים, ואמנם בגדרי דין דבר שמעורב בו טוב ורע, יש אופן שעל אף שיש בו נקודות של טהרה, אבל לדינא הוא טמא, כיון שאזלינן בתר רוב חלקיו לכן הוא מוגדר כטמא, אבל כשאנחנו מתייחסים לתפיסה הפנימית של הלב, - ברור שאנחנו מתעסקים כאן עם דבר שהוא בתפיסה של ערב-רב, ובתפיסת ערב-רב - הרוב הוא רע והמיעוט הוא טוב, אבל עדיין יש הכרת הטוב על המיעוט.

וכדוגמא בעלמא, אדם הלך עם שלושת בניו לנהר, ושלושתם טבעו, ובא מישהו והציל את שלשתם, ולאחר מכן הרג שנים מהם ואחד הוא השאיר, האם יש הכרת הטוב לאותו אדם? - בהגדרה החיצונית, אין לו שום הכרת הטוב אליו שהרי הוא הרג לו שתי ילדים, אבל ההגדרה הפנימית אומרת, אמנם יש פה תביעה עצומה על זה שהוא הרג לו שתי ילדים, אבל יש לו גם הכרת הטוב על הילד השלישי שהוא הציל לו.

זה המבט הנצרך בדרא בתראה, ואם לא נסתכל במבט הזה, הרי שלא נצליח להתעסק בדרא בתראה עם כלום, כי כל ההתעסקות בו היא עם ערב-רב, והרי שאנחנו מאבדים כל מבט נכון איך לקלוט את תפיסת המציאות, התפיסה שצריכה שתהא היא שכל דבר כאן הוא מורכב, אין כאן דבר שכולו רע ואין כאן דבר שכולו טוב, - ואמנם בגדרי "ד" אמות של הלכה", בהלכה ההגדרה היא שאזלינן בתר רוב' אם בדין כפשוטו של "אחרי רבים להטות" או של דיני ביטול רוב או בשאר דיני רוב שישנם, ובהגדרה רחבה יותר, כל חפץ שמורכב מטוב ורע, אם הרוב שבו הוא רע, הרי שהוא אסור לדינא.

אבל כשבאים להתייחס במבט הפנימי של הנפש, אנחנו מגדירים שיש כאן חלקים

טובים וחלקים רעים, ועל אף שהרוב המוחלט הוא רע - ערב רב - אבל יש בו גם נקודות טובות.

ודוגמא נוספת - הרי החובת הלבבות אומר שכל היסוד של כיבוד אב ואם הוא הכרת הטוב, ולפי"ז אדם שגדל בבית שאביו היכה אותו, השפיל אותו ועשה בו את כל המעשים שלא ייעשו, האם אדם כזה צריך שיהיה לו הכרת הטוב לאביו או לא? - התשובה היא, זה באמת מצב מורכב, מצד אחד בוודאי שיש לו טענות על מה שאביו עשה לו כדין, אבל מצד שני בוודאי יש לו הכרת הטוב. - וזה מבט שצריך לקלוט - ואפשר לתת דוגמאות מכל דבר בבריאה כי הרי בהכל מונח תפיסה של ערב-רב.

וכמובן, אין הכוונה שכשיש הכרת הטוב לאדם מהערב-רב, זה סיבה שהוא "דבק בו, כי בזה הרי הוא נדבק לערב-רב, אלא הכרת הטוב כמו שהוגדר רבות במקומות אחרים, עניינה היא להכיר את הדבר כמות שהוא, ומכח כך הוא מכיר את חלקי הטוב שבו, זה הגדר של הכרת הטוב, - אלא שבאופן שלאחר ההכרה בטוב, זהו טוב שראוי להידבק בו, הוא נדבק בו בבחינת "האומר לדבק טוב", אבל אם זהו ערב-רב, הוא לא נדבק בו, ולכל היותר מדין ההכרת הטוב הוא נותן לו שפע בבחינת "שדי בתר כתפוהי" בבחינת אחוריים ובאופן הזה הוא מחזיר לו טובה, אבל לא באופן של "אומר לדבק טוב" כי כאן זה לא טוב אלא 'ערב-רב' שהוא רע.

והרי שעל השאלה האם על החלקים של הטוב שנמצא בתוכו צריך הכרת הטוב, התשובה הברורה צריכה להיות - כן.

ועל השאלה האם למעשה להתחבר איתם, כשהשאלה היא ביחס לכלל מציאות ההנהגה כרבים, התשובה הברורה היא - לא. וכשהשאלה היא ביחס לכל יחיד ויחיד, האם לעזור לכל יחיד ושעזר לו אפילו אם הוא עשה לו רע יותר ממה שהוא עשה לו טוב, התשובה היא כן.

צריך להבין שהדברים הללו כל כך עדינים וכל כך מורכבים שזה גורם לידי כך - או שבני אדם הולכים לקצה אחד ופורשים כלל מענין של הכרת הטוב, ובהכל הם 'נגד', או שרחמנא ליצלן אנשים הולכים לצד השני ומתחברים, אבל המבט האמיתי הוא שצריך הבנה מורכבת שזה בחינת 'מעשה מרכבה' שהאדם תופס כל דבר בכל מרכיביו שזה הבנה מאד מאד עדינה.

וכמו שאומרת הגמ' הידועה בכבא בתרא 'אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר', כך גם בכל הדברים האלה, מצד אחד צריך להבין את האמת, אלא שהבעיה שלרוב הבני אדם אין את ה'אוזן מלין תבחן' לקלוט את המורכבות, וגם לאחר שהם יראו את הדברים הללו שנתבארו, הם עדיין יסיקו מהם מסקנא לצד אחד - או שהם יפלו לצד הזה או שהם יפלו לצד השני - העדינות של הדברים היא מופלגת מאד והיא באמת לא שייכת לרוב בני האדם שאין להם את העדינות לקלוט את המורכבות, לא בשכל וכמובן לא בתפיסת הלב, וכמובן גם לא איך להוציא את זה לפועל בהנהגה באופן מעשי, אבל זוהי האמת כמות שהיא.

שאלה: הרב ביאר שבמדרגה התחתונה של המלחמה מצד התיקון זה מלחמה שמצריכה תפילה, ומי שנמצא למטה מזה, הרי הוא בגדר בחור דקלוקל [בבחינת בחור של רכב מצרים], האם בכנסת ישראל יש מקום למדרגה הזו?

תשובה: זה נקרא גלות מצרים ששם היינו בתפיסה של בחור דקלוקל - ולכן בנסיון של יוסף מצד המדרגה התחתונה, הוא היה בחור.

המשך שאלה: ולכא' א"כ, למה יש נקודה עדינה של הכרת הטוב, הרי הם לא עושים כלום?

תשובה: מתלבש בהם כח הגבורה, אבל זה נקרא בדברי רבותינו ניצוצות נפולים שנפלו למטה.

המשך שאלה: כלומר - שגם הצדיק שבמדרגה העליונה שמעלה הכל לאמונה, זה משתלשל למטה דרך הלבוש הזה?

תשובה: נכון בדיוק, ישנם ג' קליפות טמאות שיש להם רפ"ח ניצוצות שמחיים אותם, והרי שאור האמונה [= אמונה בגימטריא ק"ב שעם הכולל זה בגימטריא עגל] שנופל גם למטה, הם חלקי הניצוצות שמחיים גם את הג' קליפות טמאות שמתגלים באלו שמתייחסים לגבורת האיש כגבורה לעצמה, אבל יש בהם ניצוץ והניצוץ זה מתגלה בהם, ולכן רואים שבזמן המלחמה פתאום הם פונים לאביהם שבשמים, אם להתפלל ולצעוק או להודות - כי זה הניצוצות שמחיים אותם, וכמובן, זה דבר שמבלבל את הבני אדם כי הם רואים שיש כאן אמונה, אבל כולו בלכול כי אין זה אלא ניצוצות שמחיים את הקליפות.

המשך שאלה: אבל לכאן מי שמעלה את המלחמה למקום העליון הוא יכול להגיע לניצחון גם לא דרך ההתלבשות הזו, ואם כולם יהיו במדרגה הנכונה של אמונה, התשועה תגיע ממקום יותר גבוה ולא בהתלבשות הזו?

תשובה: הגדרת הדבר היא שמצד ההתלבשות של הנפש, מכח שאין נפש שמתקנת עדיין באופן שלם, לכן זה עדיין מתלבש באותם אלו שחיים בגבורה התחתונה שלמטה ממדרגת התפילה.

אבל ישנה הבחנה נוספת המבוארת בדברי רבותינו, שעל אף שהדור נמצא במדרגה אחת, יהיו את אותם אלו שנמצאים במדרגה אחרת, ואותו אדם, גם אם הם לא היו נלחמים ג"כ היה לו הצלה גדולה, וא"כ, הם לא עזרו לו שום דבר, - אבל "מי יאמר זיכיתי לבבי" שהוא יכול לחוש שהוא במדרגה שלימה כזו שאין לו שום צורך במדרגה השפילה של גבורת האיש כפשוטו. וכיון שאצל רוב בני אדם, יש להם איזשהו חלק מסויים גם בגבורת איש, כ"א כפי מדרגתו, ולכן יש לו מקום להכרת הטוב, אבל אדם שבאמת נמצא במדרגת בטחון גמור, ויתר על כן במדרגת אמונה גמורה וחלקי נפשו לא נפללו לשם, ממילא גם אין לו שום הכרת הטוב אליהם כי הם לא עשו לו כלום, אבל אצל רוב בני אדם אי אפשר לומר שאין להם חיוב הכרת הטוב כיון שיש להם חלקי נפש שנפללו לשם, - ולכן מתעורר בהם לפעמים תחושת הגבורה שהיא ניצוץ של עבודה זרה וכדומה.

המשך שאלה: האם לאדם שיש בטחון גמור, לא יהיה לו הכרת הטוב גם לאביו ולאמו?

תשובה: שאלה נכונה מאד, אבל לעולם כל עוד שהוא מתלבש בגוף של חומר, הרי שהוא עדיין מתלבש בגוף של אביו ואמו, משא"כ כאן שהוא אינו צריך להצלה שלהם, - כיבוד אב ואם זה מצוה דאורייתא לכבדם מצד שבפועל גמור סוף כל סוף הם אלו שהולידו אותו, ובפועל של החומר, זוהי צורת ההלבשה, ובוודאי שזה מתלבש בפועל על אף שזה הלבשה נמוכה מכח עולם החומר, אבל כאן, מי אמר שאם הם לא היו נלחמים, אותו אדם היה ניזוק - הוא היה יושב בביתו ואף אחד לא היה פוגע בו, והרי שהם לא הועילו לו שום דבר.

גם צדיק גמור אינו מופשט מן החומר חוץ מאליהו הנביא, וגם באליהו הנביא אם אביו היה חי - אם הוא חוזר ויורד לארץ - אומר החת"ס שהוא יכול לחזור בשתי

צורות, או בלבוש הגשמי שלו או שהוא חוזר בלבוש של מלאך, וא"כ, כשהוא חוזר לארץ בלבוש של מלאך, באמת אין לו דינים והוא לא חייב אז בכיבוד אב ואם, כי הוא התפשט מן החומר, אבל אם הוא חוזר בלבוש של בשר ודם, הוא חייב בכל המצוות, כך אומר החת"ס וממילא הוא חייב גם בכיבוד אב ואם.

המשך שאלה: האם הכוונה היא מצד שנשאר לו ניצוץ שהוא עדיין מרגיש הכרת הטוב או אפילו אם הוא לא מרגיש את זה?

תשובה: על אף שבהגדרה פנימית בוודאי שזה נכון שיש הארה של ניצוץ כזה, אבל ההגדרה היא - בפועל הוא בא לעולם, ומצד כך, אלו הם אביו ואמו שהביאוהו לחיי עוה"ז. כלומר - ה'בפועל' הוא זה שמגלה לנו את מדרגת הדבר בגילוי, וכיון שבגילוי מדרגת הדבר היא שהם הביאוהו לחיי עוה"ז, לכן הוא חייב בכיבוד אב ואם.

שאלה: האם במדרגת המלחמה שבה צריך תפילה - שהיא למטה ממדרגת הבטחון - האם זה מדרגה שבה האדם בוחר אלא שהוא מסתייע כביכול מהקב"ה, או שזה למעלה מהבחירה?

תשובה: ההבחנה הפשוטה של תפילה היא מלשון "נפתולי אלקים נפתלתי גם יכולתי" כמו שרש"י ועוד ראשונים אומרים ש'נפתלתי' זה מלשון נתעקשתי, שנתעקשתי בתפילה, - וזה מה שמדרגת תפילה נקראת בלשון כללית בדברי רבותינו 'עת מלחמה', ובעומק, עיקר המדרגה הזאת היא הנמצאת במדרגת פסוקי דזמרה שהוא מלשון לזמר עריצים כמו שאומרים רבותינו, שזה בעצם תפילה של מלחמה.

אבל הנקודה היותר עליונה שהיא מדרגת שמונה עשרה¹ היא פותחת ב"ה' שפתי תפתח" שהיא בבחינת האצילות שהוא עומד לפניו יתברך שאז האדם הוא מעין משה רבינו ששכינה מדברת מתוך גרונו, ומצד כך, אין הכוונה שהוא מתפלל אל הקב"ה אלא זוהי תפילה שיסודה הוא למעלה ממדרגת מלחמה, וכמובן, מי שלא נמצא שם, אצלו שם היא עיקר המלחמה כי קשה לו לכוין שם מכח המחשבות הזרות. אבל במדרגה הזו - זה מה שנקרא בלשון רבותינו זה נקרא "הוא מדבר בעד עצמו" בבחינת מה שנאמר בקרא "דברתי אני עם לבי" - זה המדרגה העליונה של תפילה.

ז וכמובן ביניהם יש עוד מדרגה של יוצר אור וק"ש.

שאלה: מדוע בטחון עדיין מתייחס למדרגת המלחמה הנמוכה יותר ואמונה נחשבת למעלה ממדרגת המלחמה הזו?

תשובה: במדרגת בטחון עדיין האדם נמצא בתוך מדרגת מלחמה, כלומר, יש כאן עדיין מקום של חסר אלא שהאדם בוטח בהשלמה של החסר, אבל מצד האמונה השלימה, הכוונה היא שהאדם נמצא בתוך החושך - והוא לא חסר.

יש מי שיש לו חסר והוא מתפלל.

יש מי שיש לו חסר והוא בטוח שזה יושלם, אבל עדיין כרגע חסר לו, אלא שהוא בטוח שזה יושלם.

יש מי שנמצא במקום שלא חסר לו כלל, - אלו הם שלושת המדרגות שהוזכרו.

ובמדרגה השלימה של "אמונתך בלילות" היינו שהאדם לא רואה את החושך כחסר אלא כאופן אחד של גילוי, וכפי שנתבאר רבות במקומות אחרים ש"גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור" היינו שיש סוג של גילוי שנקרא אור ויש עוד סוג של גילוי שנקרא חושך, וכשהאדם דבוק במדרגת האמונה, החושך הוא סוג של גילוי, ובמדרגה הזו, כבר עכשיו לא חסר לו כלום. וכדוגמא מעשית - הרי "בן שמונה לחופה", - האם אדם שהוא בגיל שבע עשרה, זה נקרא שחסר לו אשה, - אף שוודאי הוא 'פלגא דגופא' והוא שרוי בלא תורה ובלא חכמה, אבל למעשה בהגדרה הדינית כיון שלא הגיע הזמן של 'בן ח' לחופה' הרי שביחס לשלב הזה, הוא לא חסר, ורק ביחס לשלב הבא הוא חסר.

זוהי האמונה שהיא במדרגה של חושך, ששם אין מציאות מושגת אלא הכל קיים כמות שהוא, כמו שכשהאדם רואה שיש לו שבעה נקבים בראש, הוא לא רואה שיש לו שבע עיני חסר אלא הוא מבין שזה מקומות שדרכם יוצאים חושי הנשמה, והיינו שהתפיסה העליונה של נקב היא שהוא לא רואה את הנקב כחסר. - בתפיסה התחתונה נקב זהו חסר שבתפיסה הכי קיצונית זהו ה'נוקבא דתהום רבה', אבל בתפיסה העליונה של הנקבים, הם חלונות של גילוי, אופנים של גילויים, כדוגמת בית שאם הוא יהיה בלי חלונות הוא לא בית, - וזוהי התפיסה של 'זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם' שכשיש דבר בולט ודבר חסר, האדם לא רואה שלכל

אחד חסר את הצד השני שלו אלא הוא רואה שזו תפיסת המציאות כמות שהיא לראות את כללות שני ההפכים כדבר שלם, כשרואים כל שני הפכים כדבר שלם הרי שלעולם אין חסר, זוהי האמונה שבבחינת חושך.

שאלה: אם זה הגילוי, א"כ מה שייך ציפיה למשיח?

תשובה: כפי שנתבאר כבר רבות במקו"א לכל אדם יש בכל הקומה שלו את הכל, וכל השאלה היא רק מה נמצא יותר בגילוי וכמה הוא נמצא בגילוי, ובמקום של מי שנמצא בתפיסה הזו, שם זה נקרא שהוא כבר זכה למשיח, אלא שהמקום בנפש עדיין מרגיש איזהו חסר צריך לצפות למשיח, ומקום הזה - אם זה "אחכה לו בכל יום ויום שיבוא" והוא בטוח שהוא יבוא, מאיר לו הבטחון, אבל אם הוא לא מרגיש את הבטחון שהוא יגיע אלא בבחינת "נתייאשו מן הגאולה", הוא עדיין מתפלל, אלא שאם זה יאוש גמור ח"ו, הוא כבר כופר.

שאלה: האם הבחינה העליונה של תפילת שמונה עשרה שנתבארה כעת, זוהי הבחינה שמוזכרת בליקוטי מוהר"ן שהקב"ה כביכול נותן לאדם את הדיבורים וזה בחינת רוח הקודש.

תשובה: מה ש'רוח הקודש' היא במדרגת רוח, ההגדרה של זה היא - שפע שנמשך מלעילא לתתא שזוהי התפיסה שנקראת רוח, והשורש של הדיבורים הללו יכולים להיות מהמדרגה העליונה אלא שכשהם מתפשטים לתתא הם משפיעים למלאות נקודה של חסר.

ונסביר בלשון ברורה - אם האדם מתפלל מדעתו שלו על נקודת החסר, הרי שהוא כבר נמצא בעצם תפיסת החסר, אבל אם זה בגדר 'נבואה קטנה' שנכנסה לפיו כדוגמת מה שמבואר בגמ' בברכות "השכים בבוקר ונפל לו פסוק לתוך פיו הרי זה נבואה קטנה", כלומר - זה נמשך מהמקום שלמעלה מהחסר וזה יורד בהגדרה כוללת, אל תוך מקום החסר.

וא"כ, יש את המדרגה שלמעלה מן החסר, יש את המדרגה שלמטה מכך שהיא מדרגת הבטחון, ויש אופן שזה יורד למדרגה של תפילה, אבל זה נמשך ממקום שלמעלה מן החסר אל תוך מקום החסר.

והרי שאם הוא במדרגה היותר עליונה, א"כ הוא דבק במדרגה שאין כלל חסר

שכמו שנתבאר זוהי הבחינה של "לא עת תפילה הוא" שזה למעלה ממקום חסר כלל, והמדרגה שלמטה הימנה, שאף אם יש חסר, הוא בטוח שהחסר יושלם והוא איננו צריך להתפלל, ולמטה מכך שיש חסר והוא מתפלל להשלמת החסר.

שאלה: האם עבודת האדם היא להתחזק בכח האמונה ולבטל את כח התפילה או שיש צורך לאזן בין שניהם?

תשובה: האדם צריך להכיר את מדרגתו, היכן הוא נמצא, ולהתחזק ב'ואמונתך בלילות', וכן להתחזק בבטחון מעבר למדרגה שבה הוא נמצא עכשיו - לשלב הבא, ובמדרגה שבה הוא נמצא, בוודאי שהוא צריך להתחזק.

שאלה: למה הנסיונות האלו באים דווקא במלחמה ולא בשאר חלקים שצריך אמונה ובטחון כמו פרנסה ורפואה, - הרי את ההתעוררויות על ה'כוחי ועוצם ידי' ישנם גם בשאר החלקים?

תשובה: זה בוודאי שבשעה שמתגלה מלחמה יש בה גילוי של מציאות חיים ומוות, אבל אם אין שאלה של חיים ומוות בגילוי, זאת אומרת שלא התעורר נקודת השורש, ובלשון ברורה - במקום שמתעורר חיים ומות, כלומר שהשורשים נמצאים בגילוי, וכיון שבמלחמה השורש של חיים ומות מתגלה, זאת אומרת שהשורש של התפיסה מתגלה ולכן זה מגיע לאמונה שהיא שורש הכל - "וצדיק באמונתו יחיה".

ועל אף שיש אופן שאדם שאין לו מה לאכול ימות, אבל ע"ד כלל זה לא נמצא בכזה מצב של גילוי וכידוע שגם אותם אלו שמתו ברעב, ע"ד כלל מתו מבושה, ולכן, בצורה מעשית, כשאדם בדור דידן יש לו קושי בפרנסה, אבל ע"ד כלל זה לא מצב שהוא ח"ו ימות יכול להיות שיהיה לו מכח כך נסיונות קושי בשידוכים וקושי בחינוך ילדים וכו' אבל זה לא שאלה של חיים ומות.

המשך שאלה: ובאופן של רפואה אם יש ח"ו סכנה.

תשובה: באמת ברפואה מתגלה אותו דבר כמו במלחמה, כל אדם שנמצא בבית חולים הוא מתמודד עם עריות, וכל אדם שנמצא בבית חולים, הוא תולה איזו תקוה ברופא והרי שחוזר שוב אותה התמודדות שישנה בגבורת האיש של אנשי המלחמה, - זה מתגלה בפועל, וכל מי שעבר את זה יודע את זה טוב מאד...

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 718.521.5231 2»4»12

1

בלבבי משכן אבנה
חלק א-ט

2

סדרת "דע את"

3

התבודדות

4

תפילה

5

ספרי קודש

6

דרשות

7

ארבעת היסודות -
תיקון המידות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

<10 תורה, גמרא ושולחן ערוך
<11 אנציקלופדיית בלבבי משכן אבנה
<11 אוצר אותיות לפי א-ב
<13 צורת אדם לפי א-ב

ספרי מורינו הרב שליט"א

פירוש 'בלבבי משכן אבנה' על הספה"ק

מסילת ישירים (ג' כרכים)

דרך ה' - חלק א' אָזל

נפש החיים שער ד'

בעל שם טוב על התורה עם ספר 'להב אש'

ספרים וקונטרסים נוספים

ספר קול דממה דקה אָזל

בלבבי משכן אבנה - הכנה לשבת קודש אָזל

שאלות ותשובות - שאל לבי תשע"ח-תשע"ט

קונטרס וחי לעולם

תורת הרמז - על סדר הפרשיות אָזל

ספר ההתבודדות עם פירוש על המספיק לעובדי ה' -

פרק ההתבודדות

ספר עולם ברור

שער הנון **חדש**

פנימיות התורה

פירוש בלבבי משכן אבנה על פתחי שערים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על עץ חיים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על רחובות הנהר אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על קל"ח פתחי חכמה אָזל

ספרים מתורגמים

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לאידיש אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לצרפתית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לספרדית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה א - בתרגום לרוסית אָזל

סדרת בלבבי משכן אבנה

בלבבי משכן אבנה - ט' חלקים

בלבבי משכן אבנה על מועדי השנה (ב' כרכים)

בלבבי משכן אבנה על התורה - תשס"ו (ב' כרכים) אָזל

סדרת "דע את"

דע את עצמך - הכרת הנפש

דע את נפשך - בנין כוחות הנפש

דע את הרגשותיך - עולם ההרגשה

דע את מחשבותיך - עולם המחשבה

דע את דמיונך - עולם הדמיון

דע את נשמתך - גילוי הנשמה

דע את הויתך - גילוי הוית הנפש

דע את מנוחתך - מנוחת הנפש

דע את גאולתך - גאולת הנפש הפרטית

דע את ביתך - בנין הבית היהודי

דע את ילדיך - חינוך ילדים

דע את תורתך - דרכי לימוד **חדש**

סדרת ארבעת היסודות

דע את מידותיך - מהות המידות - יסוד העפר אָזל

הכרה עצמית והעצמות הנפש

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח הריכוז

ארבעת היסודות - יסוד המים - תיקון כח התאוה

ארבעת היסודות - יסוד האש - תיקון כח הכעס

Building A Sanctuary In The Heart, Vol. 1-2

Getting To Know Your Self

Getting To Know Your Soul

Getting To Know Your Feelings

Getting Ready For Your Redemption

Getting To Love Your People

Getting To Know Your Home

Bilvavi – On The Path (Mesilas Yesharim)

Bilvavi – On The Holy Days

Bilvavi – On The Parsha (Bereishis-Shemos)

Bilvavi – On The Parsha (Vayikra-Devarim)

Gateways To Hashem For Today's Jewish Woman

Gateways to Revealing Hashem in Our Lives **NEW**